

آیا خطر درگیری نظامی مستقیم میان آنکارا و تل آویو وجود دارد؟

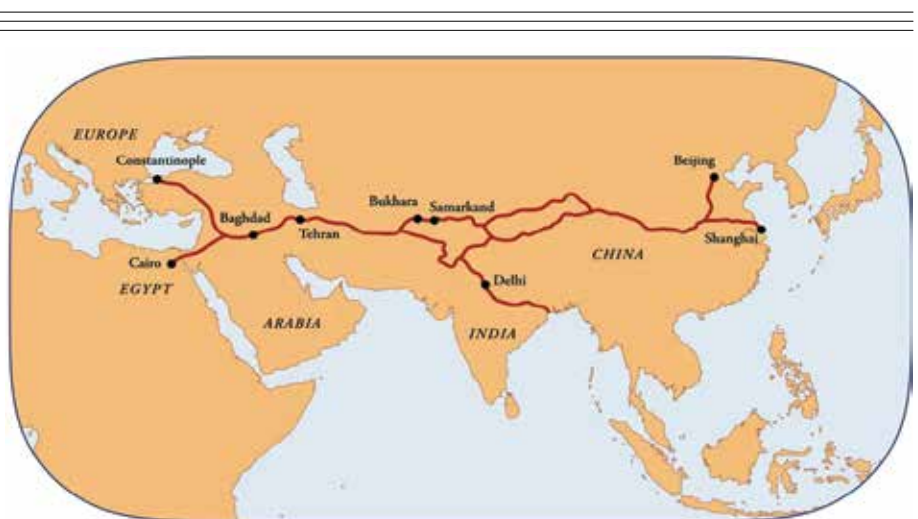
سوریه؛ خط مقدم تقابل

موجود مورد توافق با اسرائیل» قرار داشت، زیرا قصد داشت به نیروهای ترکیه اجازه استقرار در این پایگاه را بدهد؛ اقدامی که رژیم صهیونیستی آن را بهانه‌ای برای تجاوز به خاک سوریه قرار داده و ادعا کرده با آن مدارا نخواهد کرد. در واکنش، ریاست‌جمهوری ترکیه اعلام کرد، اتهام‌های مطرح‌شده از سوی دفتر نتانیاو ناشی از تلاش او برای دنبال کردن «سیاست‌های توسعه‌طلبانه و بی‌ثبات‌کننده» در آستانه انتخابات در سرزمین‌های اشغالی است. آنکارا تأکید کرد، صلح پایدار در منطقه تنها زمانی امکانپذیر است که اسرائیل به قوانین بین‌المللی احترام بگذارد و سیاست‌های «تهاجمی و زورمدرانه» خود را کنار بگذارد.

ترکیه همچنین اعلام کرد، این ادعاهای «غیرقابل قبول» با هدف مشروعیت بخشیدن به حملات هوایی غیرقانونی اسرائیل علیه حاکمیت و تمامیت ارضی سوریه مطرح شده‌اند و افزود، آنکارا به همراه ایران برای تجاوز به سوریه موضع غیرقابل قبول» اسرائیل درباره موضع نظامی این کشور در سوریه خواند، به‌شدت رد کرد. این واکنش پس از آن صورت گرفت که رژیم اسرائیل یک پایگاه هوایی سوریه در نزدیکی مرز ترکیه را بمباران کرد و مدعی شد سوریه در آستانه موافقت با استقرار نیروهای ترکیه در این پایگاه بوده است. این تجاوز نظامی رژیم صهیونیستی به سوریه با محکومیت ترکیه و انتقاد تام باراک، فرستاده ویژه آمریکا در امور سوریه همراه شد. این مقام آمریکایی حمله اسرائیل را «تشدید ی غیرضروری» خواند. در بیانیه‌ای که دفتر بنیامین نتانیاو، نخست‌وزیر رژیم اسرائیل، بامسداد دیروز منتشر کرد، ادعا شده بود سوریه در آستانه نقض «وضعیت

گزارش

ترکیه روز چهارشنبه آنچه را که «ادعاهای غیرقابل قبول» اسرائیل درباره موضع نظامی این کشور در سوریه خواند، به‌شدت رد کرد. این واکنش پس از آن صورت گرفت که رژیم اسرائیل یک پایگاه هوایی سوریه در نزدیکی مرز ترکیه را بمباران کرد و مدعی شد سوریه در آستانه موافقت با استقرار نیروهای ترکیه در این پایگاه بوده است. این تجاوز نظامی رژیم صهیونیستی به سوریه با محکومیت ترکیه و انتقاد تام باراک، فرستاده ویژه آمریکا در امور سوریه همراه شد. این مقام آمریکایی حمله اسرائیل را «تشدید ی غیرضروری» خواند. در بیانیه‌ای که دفتر بنیامین نتانیاو، نخست‌وزیر رژیم اسرائیل، بامسداد دیروز منتشر کرد، ادعا شده بود سوریه در آستانه نقض «وضعیت

جاده ابریشم چگونه می تواند ایران را به چهارراه فرهنگی منطقه بدل کند؟

شاهراهی که کالا نمی برد، فرهنگ می آورد

یادداشت

عبدالرحیم سعیدی راد

مشاور فرهنگی

رئیس سازمان برنامه و بودجه

جاده ابریشم در تصور عموم، مسیری برای تجارت ابریشم و ادویه است. اما در عمق تاریخ، این شاهراه بزرگ، پیش و بیش از آنکه کالا جابه‌جا کند، حامل اندیشه، هنر، زبان و ایمان مردمان بوده است. این مسیر روزگاری به همت بازرگانان و امپراطوران گشوده شد و امروز به میراثی جهانی برای گفت‌وگوی تمدن‌ها بدل گشته است. ردپای تابلات پراکنده در مسیر شرق به غرب به دوران پیش از میلاد بازمی‌گردد، اما شکل‌گیری منسجم «جاده ابریشم» به عنوان یک مسیر بین‌المللی، عمدتاً به قرن دوم پیش از میلاد نسبت داده می‌شود. در این دوره، امپراطور «وو» از سلسله «هان» در چین، ژنرال و دیپلماتی به نام «ژانگ چیان» را به عنوان سفیر به سوی سرزمین‌های غربی (آسیای مرکزی) روانه کرد. آنچه به سرعت این مسیر را رونق بخشید، نه فقط عطش بازارهای روم برای ابریشم چینی، که استقبال بی‌نظیر درباریان و اشراف از این کالای نفیس بود تا جایی که سنای روم برای جلوگیری از خروج بی‌رویه طلا از خزانه، گاه مصرف ابریشم را ممنوع اعلام می‌کرد! اما این استقبال از «کالا» خیلی زود جای خود را به شیفتگی نسبت به «فرهنگ» داد. بازرگانان سعدی، پارسی و چینی، فقط بار ابریشم حمل نمی‌کردند، آنان حامل خط، دین و سلیقه هنری بودند.

بازآفرینی جاده ابریشم
امروز آنچه درباره این مسیر اهمیت دارد این واقعیت است که ما نباید جاده

ابریشم را «یازسرای» کنیم، بلکه باید «شبه فرهنگی» گردشگری جاده ابریشم ایران» را در شرایط امروز بازآفرینی کنیم. آن مسیر و جاده تاریخی، دیگر قابل بازگرداندن به شکل گذشته نیست. اما معنا، شبکه شهرها، میراث، روایت‌ها، اقتصاد محلی و ارتباطات فرهنگی آن کاملاً قابل احیاست.

۱. جایگاه و موقعیت ایران

سازمان آموزشی، علمی و فرهنگی سازمان ملل متحد «یونسکو»، در توصیف مسیرهای جاده ابریشم در ایران، مسیر اصلی را از مرز شرقی از سوی شهر مرو به نیشابور و سپس به شهر باستانی ری و از آنجا به دو شاخه شمالی و جنوبی تقسیم می‌کند و شهرها و مسیرهای نیشابور، ری/تهران، همدان و تبریز را از نقاط مهم ایرانی این شبکه تاریخی می‌داند.

از طرف دیگر، ایران امروز مجموعه بسیار بزرگی از عناصر میراث جهانی را در اختیار دارد، از تبریز، همدان، یزد و اصفهان تا کاروانسراهای ایرانی، باغ ایرانی، قنات، یم و محوطه‌های ساسانی و هخامنشی. حتی «راه ابریشم» از سال ۲۰۰۸ در فهرست آزمایشی میراث جهانی ایران قرار دارد. بنابراین مسأله ایران فقدان میراث نیست، فقدان یک روایت منسجم و یک شبکه به‌هم‌پیوسته برای عرضه این میراث است.

۲. ضرورت یک بازتعریف

اشتباه بزرگ این است که جاده ابریشم را فقط «میراث باستانی» بدانیم. به دیگر سخن، اگر ایران نخواهد این پروژه را جدی دنبال کند، باید روایت را از «ایران

در مسیر جاده ابریشم» قرار داشت» به این صورت تغییر دهد که «ایران یکی از مهم‌ترین فضا‌های تولید، ترجمه و تبادل فرهنگ در شبکه جاده‌های ابریشم بوده است.» این تفاوت بسیار مهم است.

همراه بوده است. اسرائیل، ترکیه را به دنبال کردن استراتژی‌های تهاجمی در منطقه متهم کرده و نسبت به تقویت توانمندی‌های نظامی ترکیه، از جمله خرید جنگنده‌های پیشرفته آمریکایی، ابراز نگرانی کرده است. ترکیه نیز عملیات‌ها و تجاوزات نظامی اسرائیل در غزه، سوریه و لبنان را محکوم کرده و هشدار داده است که سیاست‌های این رژیم نه‌تنها کشورهای همسایه، بلکه امنیت ملی خود ترکیه را نیز تهدید می‌کند. به گزارش الجزیره؛ در حال حاضر چهار حوزه اصلی، محور مناقشه میان آنکارا و تل آویو را شکل می‌دهند. اولین و ماندگارترین آنها مسأله فلسطین است. برخلاف این تصور که حمایت ترکیه از آرمان فلسطین با روی کار آمدن حزب عدالت و توسعه آغاز شد، تعهد ترکیه به مسأله فلسطین ریشه‌های تاریخی عمیق‌تری دارد. این رویکرد هم از میراث عثمانی و هم تجربه‌های یونانی‌نشین به اروپا، بدون در نظر گرفتن دوره‌ای که رهبران ترکیه، فلسطین را

بخشی مهم از محیط تاریخی و راهبردی خود می‌دانستند. بر پایه چنین رویکردی بود که رژیم اسرائیل با هرگونه نقض قابل توجه ترکیه در ترتیبات امنیتی آینده نوار غزه مخالفت کرده است. دومین نقطه اصلی اختلاف، سوریه پس از بشار اسد است. اسرائیل نه از ظهور دولت جدید سوریه استقبال کرده و نه از گسترش نفوذ ترکیه در این کشور. در حالی که اسرائیل همچنان برای محدود کردن تهدیدهای ادعایی در داخل سوریه دست به عملیات نظامی می‌زند، ترکیه با کمک به بازسازی نیروهای مسلح دولت جدید سوریه و گسترش همکاری‌های نظامی، به یکی از نزدیک‌ترین متحدان این دولت تبدیل شده است. انرزی و پروژه‌های زیرساختی منطقه‌ای سوسمین حوزه مهم اختلاف هستند. ترکیه به‌شدت با طرح‌های مورد حمایت اسرائیل برای انتقال گاز طبیعی و برق شرق مدیترانه از طریق یونان و قبرس یونانی‌نشین به اروپا، بدون در نظر گرفتن ادعاهای قبرس ترک‌نشین، مخالف

تقابل مستقیم؛ همچنان دور از دسترس؟

موضوع اصلی در این بحران این است که دو طرف خواهان ترتیبات امنیتی متفاوتی هستند. ترکیه می‌خواهد به دولت سوریه کمک کند تا اقتدار خود را تثبیت، ارتش خود را بازسازی و ثبات بیشتری ایجاد کند. در مقابل، رژیم اسرائیل می‌خواهد اطمینان حاصل کند که نه رهبری جدید سوریه و نه نیروهای خارجی فعال در کنار آن، تهدید نظامی جدیدی در مرزهای این رژیم ایجاد نمی‌کنند. بنابراین اختلاف بر سر «بول‌الظهور»؛ پایگاه هوایی نزدیک «ادلب» که در تجاوز نظامی اسرائیل هدف گرفته‌شد، چیزی فراتر از اختلاف بر سر یک پایگاه هوایی است. به گزارش مدرن دیپلماسی این اختلاف در واقع کشمکش بر سر این است که چه کسی نظم امنیتی سوریه پس از اسد را شکل خواهد داد. تصمیم اسرائیل برای حمله به این پایگاه نشان می‌دهد که این رژیم آماده است برای جلوگیری از تحولاتی که آنها را تهدید می‌کنند و می‌خواند از نیروی نظامی استفاده کند. واکنش ترکیه نیز نشان می‌دهد آنکارا بیش از پیش حملات علیه سوریه را چالشی برای منافع منطقه‌ای خود می‌داند. ترکیه این دو روند می‌تواند برای دو طرف بحران را باشد. با این حال تحلیلگران بر این باورند که خطر رویارویی مستقیم میان آنکارا و تل آویو همچنان محدود است، اما نمی‌توان احتمال آن را نادیده گرفت. ترکیه عضو ناتو و دارای یکی از بزرگ‌ترین ارتش‌های منطقه است، اسرائیل هم حمایت آمریکا را دارد. با این حال، خطر اصلی نه در رویارویی مستقیم بلکه در عملیات‌های رقابت‌آمیز این دو نهفته است. استقرار نظامی ترکیه که آنکارا آن را حمایت از دولت سوریه می‌داند، ممکن است از سوی رژیم اسرائیل به عنوان یک تهدید جدید ادعا شود. برعکس، تجاوز نظامی اسرائیل با هدف جلوگیری از چنین استقامتی ممکن است از سوی ترکیه حمله به یک دولت شریک و نقض حاکمیت سوریه تلقی شود. این وضعیت یک مشکل کلاسیک تشدید تنش ایجاد می‌کند که در آن اقدامات یک طرف ممکن است از سوی طرف دیگر اقدامات تهاجمی تمام‌عبار تلقی شود.

برش

حاصل کند که نه رهبری جدید سوریه و نه نیروهای خارجی فعال در کنار آن، تهدید نظامی جدیدی در مرزهای این رژیم ایجاد نمی‌کنند

است. اسرائیل نیز پروژه «راه توسعه» ترکیه با عراق را رقیبی برای کریدورهای حمل‌ونقلی می‌داند که خلیج فارس را به بنادر سوریه در دریای مدیترانه متصل می‌کنند. چهارمین و روزبه‌روز مهم‌ترین مسأله، به موازنه گسترده‌تر قدرت در خاورمیانه مربوط می‌شود. اسرائیل همواره تلاش کرده است با حمایت آمریکا، چشم‌انداز راهبردی منطقه را به نفع خود بازتعریف کند؛ توافقی ابراهیم نیز در همین راستا شکل گرفت. در مقابل ترکیه نیز در واکنش، همکاری خود با پاکستان، عربستان سعودی و مصر را تقویت کرده و ایده ایجاد یک چارچوب امنیتی منطقه‌ای مبتنی بر قدرت‌های مسلمان را پیش برده است. اگرچه آنکارا این ابتکار را سازوکاری برای ثبات منطقه‌ای معرفی می‌کند، سیاستگذاران اسرائیلی به‌طور فزاینده‌ای آن را شکل‌گیری ائتلافی منطقه‌ای برای مقابله با نفوذ این رژیم و جلوگیری از سلطه راهبردی آن می‌دانند.

بدون روتوش

محمد محسن فایزی

کارشناس مسائل فلسطین

انتخابات داخلی لیکود

پیروزی نتانیاو

با زنگ خطر برای دولت راستگر؟

انتخابات داخلی حزب لیکود در حالی بعد از چند هفته تأخیر و جنجال برگزار شد که نتیجه آن، هم برای بنیامین نتانیاو یک پیروزی مهم در کنترل حزب محسوب می‌شود و هم حاوی نشانه‌هایی نگران‌کننده درباره وضعیت لیکود در انتخابات کنست اسرائیل در ۲۷ اکتبر یعنی حدود ۶۵ روز دیگر است. در این انتخابات داخلی حدود ۷۶ هزار نفر، معادل ۵۳ درصد اعضای لیکود شرکت کردند؛ مشارکتی که پایین‌تر از انتخابات داخلی ۲۰۲۲ بود. در آن انتخابات حدود ۵۸ درصد رأی داده بودند و با رأی‌گیری رقیب دیگری مثل حزب دموکرات‌ها که ۸۸ درصد مشارکت کردند، فاصله دارد.

این انتخابات برای مشخص شدن جایگاه افراد در لیست انتخاباتی لیکود است. همانگونه که می‌دانید در انتخابات کنست هر فرد به یک لیست رأی می‌دهد و هر لیست به واسطه سهمیه‌ای که کسب می‌کند، تعداد کرسی مشخص به آن اختصاص می‌یابد و براساس لیستی که از قبل رسماً اعلام شده، افراد وارد کنست می‌شوند. لذا پیش‌بینی می‌شود افراد در لیست لیکود با رتبه زیر ۲۰ شانس درصددی و افراد بالای ۳۰ با احتمال صفر شانس ورود به کنست را دارند. در حقیقت این انتخابات داخلی کنست برای مشخص شدن ۳۰ نفر اول لیست است. گفتنی است که ۱۱ کرسی از این ۳۰ کرسی آن قبل مشخص یا رزرو شده است، سه سهم متعلق به نتانیاو، کانس وزیر جنگ و ساعر وزیر خارجه است.

در شمارش نهایی انتخابات داخلی، الی کوهن، وزیر تندرو و ضد ایرانی وزارت انرژی، با فاصله بیش از سه هزار رأی از امیر اوخانا، رئیس‌کنست، اول شد. پس از آن لوین، وزیر تندرو دادگستری، میری رگو، وزیر حمل‌ونقل و اوفیر کاتس، رئیس ائتلاف پارلمانی، قرار گرفتند. یوآ کیش، میکی زهار، الموک کوهن، ایخای شیکلی و دودی اسماعل نیز دیگر افرادی بودند که در جمع ده نفر اول قرار گرفتند. صعود الموک کوهن، چه‌رادی جوان و راست‌گرا که اولین بار در انتخابات داخلی لیکود شرکت می‌کرد، از مهم‌ترین شگفتی‌های رأی‌گیری بود. اما بخش مهم‌تر نتیجه، افرادی هستند که سقوط کردند. مای گولان، عیدیت سیلمان، آوی دینختر و ژئب الکین، چهار وزیر فعلی در کنار ۵ عضو دیگر کنست در جایگاه‌هایی قرار گرفتند که با توجه به نظرسنجی‌های کنونی احتمال ورود آنها به کنست آینده را بسیار کاهش می‌دهد و جالب است که این افراد از صاحب نفوذان لیکود بوده‌اند. از این منظر، انتخابات داخلی یک پیکاسازی قابل توجه درون لیکود ایجاد کرده است. در مقابل، چهره‌هایی مانند دیوید بیتان آحارونوت معتقد است آنچه گشته‌ها تلاش‌های نتانیاو برای کنار زدن برخی منتقدان کاملاً موفق نبود با این حال، قدرت نتانیاو در ساختار حزب افزایش یافته است.

بنابراین نتیجه را باید در دو سطح دید: برای نتانیاو، این انتخابات پیروزی است. او کنترل بیشتری بر فهرست دارد، مخالفان داخلی قدرتمندش نتوانستند جایگاه‌های بالای فهرست را تصاحب کنند و احتمال شورش یا جدایی نمایندگان پس از انتخابات کاهش یافته است.

اما برای لیکود به عنوان یک لیست انتخاباتی، ماجرا پیچیده‌تر است. نظرسنجی‌ها نشان می‌دهند لیکود اگر در انتخابات پیشین در سال ۲۰۲۲، ۳۲ کرسی داشت، اکنون براساس نظرسنجی‌ها در محدوده حدود ۲۲ تا ۲۴ کرسی قرار گرفته است. یعنی شکاف میان اعضای لیکود و رأی‌دهندگان عادی آن افزایش یافته است. در یک نظرسنجی، ۵۴.۹ درصد رأی‌دهندگان لیکود خواهان دولتی میانه‌روتر از ائتلاف کنونی بودند، در حالی که تنها حدود یک‌سوم اعضای فعال لیکود چنین دیدگاهی داشتند.

یعنی اگرچه پایگاه سید رأی سخت لیکود در انتخابات داخلی، به سمت راست‌گرا و تندرو شدن لیکود تمایل دارد و در رأی بالا به امثال کوهن عیان است، اما بخشی از سید رأی عمومی لیکود ظاهراً به سمت میانه حرکت کرده است! لذا می‌توان پیش‌بینی کرد اگر فهرست جدید بیش از حد راست‌گرا، مذهبی و ایدئولوژیک دیده شود، نتانیاو همچنان محور رقابت انتخاباتی است، اما با همه این تغییرات و اتفاقات، آنچه ۷ اکتبر است. آیزنکوت در واکنش به مشخص شدن لیست لیکود گفته است این فهرست ۷ اکتبر است! نتانیاو را در دو ماه آینده با چالش و احتمالاً کنش‌های تهاجمی مختلفی خواهیم دید؛ آیا او می‌تواند از برج‌سب (۷ اکتبر) فرار کند؟

۵. برند بین‌المللی: یک برند واحد، معرفی زیانه و غیر ایدئولوژیک برای معرفی ایران به عنوان چهارراه تاریخی فرهنگ‌های آسیا ایجاد شود.

۱۰. یک اصل بسیار مهم: پروژه نباید صرفاً دولتی باشد

اگر این پروژه فقط در وزارت میراث فرهنگی باقی بماند، احتمالاً به مجموعه‌ای از همایش‌ها و تابلوها تبدیل می‌شود. باید این مجموعه‌ها در چنین طرح کلانی مشارکت داشته باشند: شهرداری‌ها، بخش خصوصی، دانشگاه‌ها، جامعه محلی، هنرمندان، راهنمایان گردشگری، صاحبان صنایع دستی، رسانه‌ها، وزارت امور خارجه، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، وزارت میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری. و نکته مهم این که: مردم محلی هم باید ذی‌نفع باشند. این زمینه یونسکو نیز در برنامه‌های گردشگری جاده ابریشم به‌شمارکت ذی‌نفعان دارد. توسعه بخش محلی و سرمایه‌گذاری در میراث ناملموس تأکید کرده است.

۱۱. فرصتی که همین حالا وجود دارد

فرصتی که هم‌اکنون برای ایران وجود دارد، از این قرار است: ایران از نظر میراث‌های میراثی دنیست خالی نیست. اکنون «کاروانسراهای ایرانی» در فهرست میراث جهانی قرار دارند و مدیریت ملی آنها نیز مشخص است. همچنین یونسکو در سال‌های اخیر روی کریدور ولگا، خزر که ایران را در کنار جمهوری آذربایجان، قزاقستان، روسیه و ترکمنستان دربرمی‌گیرد، روی شناسایی، حفاظت، مدیریت و تفسیر میراث جاده ابریشم کار کرده است. این یعنی لازم نیست ایران به‌خوشی از زیرساخت حقوقی و میراثی همین حالا وجود دارد.

۱۲. تغییری که ضروری است

در این میان یک تغییر نگرش بنیادی ضروری است. ایران نباید جاده ابریشم را صرفاً برای جذب میراث فرهنگی احیا کند. این پروژه قیل از آن باید برای بازتعریف تصویر ایرانیان از خودشان باشد. باید به نسل جدید نشان دهیم که ایران تولیدکننده دانش، مترجم فرهنگها، مرکز تجارت، سازنده شهرها، تولیدکننده هنر و محل ملاقات تمدن‌ها بوده است. در این صورت جاده ابریشم تبدیل می‌شود به یک روایت ملی باز و چندلایه؛ روایتی که هم ایران باستان را می‌بیند، هم ایران اسلامی را، هم فرهنگ‌های ایران اقوام و زبان‌ها را مختلف را و هم ارتباط ایران با همسایگان را.

و در آخر جاده ابریشم را نباید احیا کرد! به جای آن باید ایده «ایران به عنوان چهارراه فرهنگی» را احیا کرد. مسیر جاده ابریشم می‌تواند چارچوب بسیار قدرتمندی برای این کار باشد.

بزرگ‌تر می‌شود. زیرا ایران می‌تواند با کشورهای مسیر، بویژه جمهوری آذربایجان، ارمنستان، ترکیه، گرجستان، ترکمنستان، ازبکستان، تاجیکستان، قزاقستان، افغانستان، پاکستان و چین برنامه‌های مشترک تعریف کند. برای این منظور می‌توان از پروژه‌های کوچک شروع کرد. به عنوان مثال، برگزاری جشنواره مشترک شهرهای جاده ابریشم، نمایشگاه‌های سیار، راه‌اندازی قطار یا تورهای فرهنگی منطقه‌ای، مسیرهای مشترک گردشگری، برپایی هفته فرهنگی ایران در شهرهای مسیر، ایجاد همکاری دانشگاهی، تولید مستند و محتوای مشترک، راه‌اندازی بازار صنایع دستی و اجرای برنامه‌های موسیقی و شعرخوانی. جالب اینکه این همکاری با رویکردهای موجود در سازمان یونسکو نیز سازگار است. طرح‌های یونسکو در حوزه میراثی دنیست، نمایشگاه‌های سیار، راه‌اندازی قطار یا تورهای فرهنگی منطقه‌ای، مسیرهای مشترک گردشگری، برپایی هفته فرهنگی ایران در شهرهای مسیر، ایجاد همکاری دانشگاهی، تولید مستند و محتوای مشترک، راه‌اندازی بازار صنایع دستی و اجرای برنامه‌های موسیقی و شعرخوانی. جالب اینکه این همکاری با رویکردهای موجود در سازمان یونسکو نیز سازگار است. طرح‌های یونسکو در حوزه میراثی دنیست، نمایشگاه‌های سیار، راه‌اندازی قطار یا تورهای فرهنگی منطقه‌ای، مسیرهای مشترک گردشگری، برپایی هفته فرهنگی ایران در شهرهای مسیر، ایجاد همکاری دانشگاهی، تولید مستند و محتوای مشترک، راه‌اندازی بازار صنایع دستی و اجرای برنامه‌های موسیقی و شعرخوانی. جالب اینکه این همکاری با رویکردهای موجود در سازمان یونسکو نیز سازگار است. طرح‌های یونسکو در حوزه میراثی دنیست، نمایشگاه‌های سیار، راه‌اندازی قطار یا تورهای فرهنگی منطقه‌ای، مسیرهای مشترک گردشگری، برپایی هفته فرهنگی ایران در شهرهای مسیر، ایجاد همکاری دانشگاهی، تولید مستند و محتوای مشترک، راه‌اندازی بازار صنایع دستی و اجرای برنامه‌های موسیقی و شعرخوانی. جالب اینکه این همکاری با رویکردهای موجود در سازمان یونسکو نیز سازگار است. طرح‌های یونسکو در حوزه میراثی دنیست، نمایشگاه‌های سیار، راه‌اندازی قطار یا تورهای فرهنگی منطقه‌ای، مسیرهای مشترک گردشگری، برپایی هفته فرهنگی ایران در شهرهای مسیر، ایجاد همکاری دانشگاهی، تولید مستند و محتوای مشترک، راه‌اندازی بازار صنایع دستی و اجرای برنامه‌های موسیقی و شعرخوانی. جالب اینکه این همکاری با رویکردهای موجود در سازمان یونسکو نیز سازگار است. طرح‌های یونسکو در حوزه میراثی دنیست، نمایشگاه‌های سیار، راه‌اندازی قطار یا تورهای فرهنگی منطقه‌ای، مسیرهای مشترک گردشگری، برپایی هفته فرهنگی ایران در شهرهای مسیر، ایجاد همکاری دانشگاهی، تولید مستند و محتوای مشترک، راه‌اندازی بازار صنایع دستی و اجرای برنامه‌های موسیقی و شعرخوانی. جالب اینکه این همکاری با رویکردهای موجود در سازمان یونسکو نیز سازگار است. طرح‌های یونسکو در حوزه میراثی دنیست، نمایشگاه‌های سیار، راه‌اندازی قطار یا تورهای فرهنگی منطقه‌ای، مسیرهای مشترک گردشگری، برپایی هفته فرهنگی ایران در شهرهای مسیر، ایجاد همکاری دانشگاهی، تولید مستند و محتوای مشترک، راه‌اندازی بازار صنایع دستی و اجرای برنامه‌های موسیقی و شعرخوانی. جالب اینکه این همکاری با رویکردهای موجود در سازمان یونسکو نیز سازگار است. طرح‌های یونسکو در حوزه میراثی دنیست، نمایشگاه‌های سیار، راه‌اندازی قطار یا تورهای فرهنگی منطقه‌ای، مسیرهای مشترک گردشگری، برپایی هفته فرهنگی ایران در شهرهای مسیر، ایجاد همکاری دانشگاهی، تولید مستند و محتوای مشترک، راه‌اندازی بازار صنایع دستی و اجرای برنامه‌های موسیقی و شعرخوانی. جالب اینکه این همکاری با رویکردهای موجود در سازمان یونسکو نیز سازگار است. طرح‌های یونسکو در حوزه میراثی دنیست، نمایشگاه‌های سیار، راه‌اندازی قطار یا تورهای فرهنگی منطقه‌ای، مسیرهای مشترک گردشگری، برپایی هفته فرهنگی ایران در شهرهای مسیر، ایجاد همکاری دانشگاهی، تولید مستند و محتوای مشترک، راه‌اندازی بازار صنایع دستی و اجرای برنامه‌های موسیقی و شعرخوانی. جالب اینکه این همکاری با رویکردهای موجود در سازمان یونسکو نیز سازگار است. طرح‌های یونسکو در حوزه میراثی دنیست، نمایشگاه‌های سیار، راه‌اندازی قطار یا تورهای فرهنگی منطقه‌ای، مسیرهای مشترک گردشگری، برپایی هفته فرهنگی ایران در شهرهای مسیر، ایجاد همکاری دانشگاهی، تولید مستند و محتوای مشترک، راه‌اندازی بازار صنایع دستی و اجرای برنامه‌های موسیقی و شعرخوانی. جالب اینکه این همکاری با رویکردهای موجود در سازمان یونسکو نیز سازگار است. طرح‌های یونسکو در حوزه میراثی دنیست، نمایشگاه‌های سیار، راه‌اندازی قطار یا تورهای فرهنگی منطقه‌ای، مسیرهای مشترک گردشگری، برپایی هفته فرهنگی ایران در شهرهای مسیر، ایجاد همکاری دانشگاهی، تولید مستند و محتوای مشترک، راه‌اندازی بازار صنایع دستی و اجرای برنامه‌های موسیقی و شعرخوانی. جالب اینکه این همکاری با رویکردهای موجود در سازمان یونسکو نیز سازگار است. طرح‌های یونسکو در حوزه میراثی دنیست، نمایشگاه‌های سیار، راه‌اندازی قطار یا تورهای فرهنگی منطقه‌ای، مسیرهای مشترک گردشگری، برپایی هفته فرهنگی ایران در شهرهای مسیر، ایجاد همکاری دانشگاهی، تولید مستند و محتوای مشترک، راه‌اندازی بازار صنایع دستی و اجرای برنامه‌های موسیقی و شعرخوانی. جالب اینکه این همکاری با رویکردهای موجود در سازمان یونسکو نیز سازگار است. طرح‌های یونسکو در حوزه میراثی دنیست، نمایشگاه‌های سیار، راه‌اندازی قطار یا تورهای فرهنگی منطقه‌ای، مسیرهای مشترک گردشگری، برپایی هفته فرهنگی ایران در شهرهای مسیر، ایجاد همکاری دانشگاهی، تولید مستند و محتوای مشترک، راه‌اندازی بازار صنایع دستی و اجرای برنامه‌های موسیقی و شعرخوانی. جالب اینکه این همکاری با رویکردهای موجود در سازمان یونسکو نیز سازگار است. طرح‌های یونسکو در حوزه میراثی دنیست، نمایشگاه‌های سیار، راه‌اندازی قطار یا تورهای فرهنگی منطقه‌ای، مسیرهای مشترک گردشگری، برپایی هفته فرهنگی ایران در شهرهای مسیر، ایجاد همکاری دانشگاهی، تولید مستند و محتوای مشترک، راه‌اندازی بازار صنایع دستی و اجرای برنامه‌های موسیقی و شعرخوانی. جالب اینکه این همکاری با رویکردهای موجود در سازمان یونسکو نیز سازگار است. طرح‌های یونسکو در حوزه میراثی دنیست، نمایشگاه‌های سیار، راه‌اندازی قطار یا تورهای فرهنگی منطقه‌ای، مسیرهای مشترک گردشگری، برپایی هفته فرهنگی ایران در شهرهای مسیر، ایجاد همکاری دانشگاهی، تولید مستند و محتوای مشترک، راه‌اندازی بازار صنایع دستی و اجرای برنامه‌های موسیقی و شعرخوانی. جالب اینکه این همکاری با رویکردهای موجود در سازمان یونسکو نیز سازگار است. طرح‌های یونسکو در حوزه میراثی دنیست، نمایشگاه‌های سیار، راه‌اندازی قطار یا تورهای فرهنگی منطقه‌ای، مسیرهای مشترک گردشگری، برپایی هفته فرهنگی ایران در شهرهای مسیر، ایجاد همکاری دانشگاهی، تولید مستند و محتوای مشترک، راه‌اندازی بازار صنایع دستی و اجرای برنامه‌های موسیقی و شعرخوانی. جالب اینکه این همکاری با رویکردهای موجود در سازمان یونسکو نیز سازگار است. طرح‌های یونسکو در حوزه میراثی دنیست، نمایشگاه‌های سیار، راه‌اندازی قطار یا تورهای فرهنگی منطقه‌ای، مسیرهای مشترک گردشگری، برپایی هفته فرهنگی ایران در شهرهای مسیر، ایجاد همکاری دانشگاهی، تولید مستند و محتوای مشترک، راه‌اندازی بازار صنایع دستی و اجرای برنامه‌های موسیقی و شعرخوانی. جالب اینکه این همکاری با رویکردهای موجود در سازمان یونسکو نیز سازگار است. طرح‌های یونسکو در حوزه میراثی دنیست، نمایشگاه‌های سیار، راه‌اندازی قطار یا تورهای فرهنگی منطقه‌ای، مسیرهای مشترک گردشگری، برپایی هفته فرهنگی ایران در شهرهای مسیر، ایجاد همکاری دانشگاهی، تولید مستند و محتوای مشترک، راه‌اندازی بازار صنایع دستی و اجرای برنامه‌های موسیقی و شعرخوانی. جالب اینکه این همکاری با رویکردهای موجود در سازمان یونسکو نیز سازگار است. طرح‌های یونسکو در حوزه میراثی دنیست، نمایشگاه‌های سیار، راه‌اندازی قطار یا تورهای فرهنگی منطقه‌ای، مسیرهای مشترک گردشگری، برپایی هفته فرهنگی ایران در شهرهای مسیر، ایجاد همکاری دانشگاهی، تولید مستند و محتوای مشترک، راه‌اندازی بازار صنایع دستی و اجرای برنامه‌های موسیقی و شعرخوانی. جالب اینکه این همکاری با رویکردهای موجود در سازمان یونسکو نیز سازگار است. طرح‌های یونسکو در حوزه میراثی دنیست، نمایشگاه‌های سیار، راه‌اندازی قطار یا تورهای فرهنگی منطقه‌ای، مسیرهای مشترک گردشگری، برپایی هفته فرهنگی ایران در شهرهای مسیر، ایجاد همکاری دانشگاهی، تولید مستند و محتوای مشترک، راه‌اندازی بازار صنایع دستی و اجرای برنامه‌های موسیقی و شعرخوانی. جالب اینکه این همکاری با رویکردهای موجود در سازمان یونسکو نیز سازگار است. طرح‌های یونسکو در حوزه میراثی دنیست، نمایشگاه‌های سیار، راه‌اندازی قطار یا تورهای فرهنگی منطقه‌ای، مسیرهای مشترک گردشگری، برپایی هفته فرهنگی ایران در شهرهای مسیر، ایجاد همکاری دانشگاهی، تولید مستند و محتوای مشترک، راه‌اندازی بازار صنایع دستی و اجرای برنامه‌های موسیقی و شعرخوانی. جالب اینکه این همکاری با رویکردهای موجود در سازمان یونسکو نیز سازگار است. طرح‌های یونسکو در حوزه میراثی دنیست، نمایشگاه‌های سیار، راه‌اندازی قطار یا تورهای فرهنگی منطقه‌ای، مسیرهای مشترک گردشگری، برپایی هفته فرهنگی ایران در شهرهای مسیر، ایجاد همکاری دانشگاهی، تولید مستند و محتوای مشترک، راه‌اندازی بازار صنایع دستی و اجرای برنامه‌های موسیقی و شعرخوانی. جالب اینکه این همکاری با رویکردهای موجود در سازمان یونسکو نیز سازگار است. طرح‌های یونسکو در حوزه میراثی دنیست، نمایشگاه‌های سیار، راه‌اندازی قطار یا تورهای فرهنگی منطقه‌ای، مسیرهای مشترک گردشگری، برپایی هفته فرهنگی ایران در شهرهای مسیر، ایجاد همکاری دانشگاهی، تولید مستند و محتوای مشترک، راه‌اندازی بازار صنایع دستی و اجرای برنامه‌های موسیقی و شعرخوانی. جالب اینکه این همکاری با رویکردهای موجود در سازمان یونسکو نیز سازگار است. طرح‌های یونسکو در حوزه میراثی دنیست، نمایشگاه‌های سیار، راه‌اندازی قطار یا تورهای فرهنگی منطقه‌ای، مسیرهای مشترک گردشگری، برپایی هفته فرهنگی ایران در شهرهای مسیر، ایجاد همکاری دانشگاهی، تولید مستند و محتوای مشترک، راه‌اندازی بازار صنایع دستی و اجرای برنامه‌های موسیقی و شعرخوانی. جالب اینکه این همکاری با رویکردهای موجود در سازمان یونسکو نیز سازگار است. طرح‌های یونسکو در حوزه میراثی دنیست، نمایشگاه‌های سیار، راه‌اندازی قطار یا تورهای فرهنگی منطقه‌ای، مسیرهای مشترک گردشگری، برپایی هفته فرهنگی ایران در شهرهای مسیر، ایجاد همکاری دانشگاهی، تولید مستند و محتوای مشترک، راه‌اندازی بازار صنایع دستی و اجرای برنامه‌های موسیقی و شعرخوانی. جالب اینکه این همکاری با رویکردهای موجود در سازمان یونسکو نیز سازگار است. طرح‌های یونسکو در حوزه میراثی دنیست، نمایشگاه‌های سیار، راه‌اندازی قطار یا تورهای فرهنگی منطقه‌ای، مسیرهای مشترک گردشگری، برپایی هفته فرهنگی ایران در شهرهای مسیر، ایجاد همکاری دانشگاهی، تولید مستند و محتوای مشترک، راه‌اندازی بازار صنایع دستی و اجرای برنامه‌های موسیقی و شعرخوانی. جالب اینکه این همکاری با رویکردهای موجود در سازمان یونسکو نیز سازگار است. طرح‌های یونسکو در حوزه میراثی دنیست، نمایشگاه‌های سیار، راه‌اندازی قطار یا تورهای فرهنگی منطقه‌ای، مسیرهای مشترک گردشگری، برپایی هفته فرهنگی ایران در شهرهای مسیر، ایجاد همکاری دانشگاهی، تولید مستند و محتوای مشترک، راه‌اندازی بازار صنایع دستی و اجرای برنامه‌های موسیقی و شعرخوانی. جالب اینکه این همکاری با رویکردهای موجود در سازمان یونسکو نیز سازگار است. طرح‌های یونسکو در حوزه میراثی دنیست، نمایشگاه‌های سیار، راه‌اندازی قطار یا تورهای فرهنگی منطقه‌ای، مسیرهای مشترک گردشگری، برپایی هفته فرهنگی ایران در شهرهای مسیر، ایجاد همکاری دانشگاهی، تولید مستند و محتوای مشترک، راه‌اندازی بازار صنایع دستی و اجرای برنامه‌های موسیقی و شعرخوانی. جالب اینکه این همکاری با رویکردهای موجود در سازمان یونسکو نیز سازگار است. طرح‌های یونسکو در حوزه میراثی دنیست، نمایشگاه‌های سیار، راه‌اندازی قطار یا تورهای فرهنگی منطقه‌ای، مسیرهای مشترک گردشگری، برپایی هفته فرهنگی ایران در شهرهای مسیر، ایجاد همکاری دانشگاهی، تولید مستند و محتوای مشترک، راه‌اندازی بازار صنایع دستی و اجرای برنامه‌های موسیقی و شعرخوانی. جالب اینکه این همکاری با رویکردهای موجود در سازمان یونسکو نیز سازگار است. طرح‌های یونسکو در حوزه میراثی دنیست، نمایشگاه‌های سیار، راه‌اندازی قطار یا تورهای فرهنگی منطقه‌ای، مسیرهای مشترک گردشگری، برپایی هفته فرهنگی ایران در شهرهای مسیر، ایجاد همکاری دانشگاهی، تولید مستند و محتوای مشترک، راه‌اندازی بازار صنایع دستی و اجرای برنامه‌های موسیقی و شعرخوانی. جالب اینکه این همکاری با رویکردهای موجود در سازمان یونسکو نیز سازگار است. طرح‌های یونسکو در حوزه میراثی دنیست، نمایشگاه‌های سیار، راه‌اندازی قطار یا تورهای فرهنگی منطقه‌ای، مسیرهای مشترک گردشگری، برپایی هفته فرهنگی ایران در شهرهای مسیر، ایجاد همکاری دانشگاهی، تولید مستند و محتوای مشترک، راه‌اندازی بازار صنایع دستی و اجرای برنامه‌های موسیقی و شعرخوانی. جالب اینکه این همکاری با رویکردهای موجود در سازمان یونسکو نیز سازگار است. طرح‌های یونسکو در حوزه میراثی دنیست، نمایشگاه‌های سیار، راه‌اندازی قطار یا تورهای فرهنگی منطقه‌ای، مسیرهای مشترک گردشگری، برپایی هفته فرهنگی ایران در شهرهای مسیر، ایجاد همکاری دانشگاهی، تولید مستند و محتوای مشترک، راه‌اندازی بازار صنایع دستی و اجرای برنامه‌های موسیقی و شعرخوانی. جالب اینکه این همکاری با رویکردهای موجود در سازمان یونسکو نیز سازگار است. طرح‌های یونسکو در حوزه میراثی دنیست، نمایشگاه‌های سیار، راه‌اندازی قطار یا تورهای فرهنگی منطقه‌ای، مسیرهای مشترک گردشگری، برپایی هفته فرهنگی ایران در شهرهای مسیر، ایجاد همکاری دانشگاهی، تولید مستند و محتوای مشترک، راه‌اندازی بازار صنایع دستی و اجرای برنامه‌های موسیقی و شعرخوانی. جالب اینکه این همکاری با رویکردهای موجود در سازمان یونسکو نیز سازگار است. طرح‌های یونسکو در حوزه میراثی دنیست، نمایشگاه‌های سیار، راه‌اندازی قطار یا تورهای فرهنگی منطقه‌ای، مسیرهای مشترک گردشگری، برپایی هفته فرهنگی ایران در شهرهای مسیر، ایجاد همکاری دانشگاهی، تولید مستند و محتوای مشترک، راه‌اندازی بازار صنایع دستی و اجرای برنامه‌های موسیقی و شعرخوانی. جالب اینکه این همکاری با رویکردهای موجود در سازمان یونسکو نیز سازگار است. طرح‌های یونسکو در حوزه میراثی دنیست، نمایشگاه‌های سیار، راه‌اندازی قطار یا تورهای فرهنگی منطقه‌ای، مسیرهای مشترک گردشگری، برپایی هفته فرهنگی ایران در شهرهای مسیر، ایجاد همکاری دانشگاهی، تولید مستند و محتوای مشترک، راه‌اندازی بازار صنایع دستی و اجرای برنامه‌های موسیقی و شعرخوانی. جالب اینکه این همکاری با رویکردهای موجود در سازمان یونسکو نیز سازگار است. طرح‌های یونسکو در حوزه میراثی دنیست، نمایشگاه‌های سیار، راه‌اندازی قطار یا تورهای فرهنگی منطقه‌ای، مسیرهای مشترک گردشگری، برپایی هفته فرهنگی ایران در شهرهای مسیر، ایجاد همکاری دانشگاهی، تولید مستند و محتوای مشترک، راه‌اندازی بازار صنایع دستی و اجرای برنامه‌های موسیقی و شعرخوانی. جالب اینکه این همکاری با رویکردهای موجود در سازمان یونسکو نیز سازگار است. طرح‌های یونسکو در حوزه میراثی دنیست، نمایشگاه‌های سیار، راه‌اندازی قطار یا تورهای فرهنگی منطقه‌ای، مسیرهای مشترک گردشگری، برپایی هفته فرهنگی ایران در شهرهای مسیر، ایجاد همکاری دانشگاهی، تولید مستند و محتوای مشترک، راه‌اندازی بازار صنایع دستی و اجرای برنامه‌های موسیقی و شعرخوانی. جالب اینکه این همکاری با رویکردهای موجود در سازمان یونسکو نیز سازگار است. طرح‌های یونسکو در حوزه میراثی دنیست، نمایشگاه‌های سیار، راه‌اندازی قطار یا تورهای فرهنگی منطقه‌ای، مسیرهای مشترک گردشگری، برپایی هفته فرهنگی ایران در شهرهای مسیر، ایجاد همکاری دانشگاهی، تولید مستند و محتوای مشترک، راه‌اندازی بازار صنایع دستی و اجرای برنامه‌های موسیقی و شعرخوانی. جالب اینکه این همکاری با رویکردهای موجود در سازمان یونسکو نیز سازگار است. طرح‌های یونسکو در حوزه میراثی دنیست، نمایشگاه‌های سیار، راه‌اندازی قطار یا تورهای فرهنگی منطقه‌ای، مسیرهای مشترک گردشگری، برپایی هفته فرهنگی ایران در شهرهای مسیر، ایجاد همکاری دانشگاهی، تولید مستند و محتوای مشترک، راه‌اندازی بازار صنایع دستی و اجرای برنامه‌های موسیقی و شعرخوانی. جالب اینکه این همکاری با رویکردهای موجود در سازمان یونسکو نیز سازگار است. طرح‌های یونسکو در حوزه میراثی دنیست، نمایشگاه‌های سیار، راه‌اندازی قطار یا تورهای فرهنگی منطقه‌ای، مسیرهای مشترک گردشگری، برپایی هفته فرهنگی ایران در شهرهای مسیر، ایجاد همکاری دانشگاهی، تولید مستند و محتوای مشترک، راه‌اندازی بازار صنایع دستی و اجرای برنامه‌های موسیقی و شعرخوانی. جالب اینکه این همکاری با رویکردهای موجود در سازمان یونسکو نیز سازگار است. طرح‌های یونسکو در حوزه میراثی دنیست، نمایشگاه‌های سیار، راه‌اندازی قطار یا تورهای فرهنگی منطقه‌ای، مسیرهای مشترک گردشگری، برپایی هفته فرهنگی ایران در شهرهای مسیر، ایجاد همکاری دانشگاهی، تولید مستند و محتوای مشترک، راه‌اندازی بازار صنایع دستی و اجرای برنامه‌های موسیقی و شعرخوانی. جالب اینکه این همکاری با رویکردهای موجود در سازمان یونسکو نیز سازگار است. طرح‌های یونسکو در حوزه میراثی دنیست، نمایشگاه‌های سیار، راه‌اندازی قطار یا تورهای فرهنگی منطقه‌ای، مسیرهای مشترک گردشگری، برپایی هفته فرهنگی ایران در شهرهای مسیر، ایجاد همکاری دانشگاهی، تولید مستند و محتوای مشترک، راه‌اندازی بازار صنایع دستی و اجرای برنامه‌های موسیقی و شعرخوانی. جالب اینکه این همکاری با رویکردهای موجود در سازمان یونسکو نیز سازگار است. طرح‌های یونسکو در حوزه میراثی دنیست، نمایشگاه‌های سیار، راه‌اندازی قطار یا تورهای فرهنگی منطقه‌ای، مسیرهای مشترک گردشگری، برپایی هفته فرهنگی ایران در شهرهای مسیر، ایجاد همکاری دانشگاهی، تولید مستند و محتوای مشترک، راه‌اندازی بازار صنایع دستی و اجرای برنامه‌های موسیقی و شعرخوانی. جالب اینکه این همکاری با رویکردهای موجود در سازمان یونسکو نیز سازگار است. طرح‌های یونسکو در حوزه میراثی دنیست، نمایشگاه‌های سیار، راه‌اندازی قطار یا تورهای فرهنگی منطقه‌ای، مسیرهای مشترک گردشگری، برپایی هفته فرهنگی ایران در شهرهای مسیر، ایجاد همکاری دانشگاهی، تولید مستند و محتوای مشترک، راه‌اندازی بازار صنایع دستی و اجرای برنامه‌های موسیقی و شعرخوانی. جالب اینکه این همکاری با رویکردهای موجود در سازمان یونسکو نیز سازگار است. طرح‌های یونسکو در حوزه میراثی دنیست، نمایشگاه‌های سیار، راه‌اندازی قطار یا تورهای فرهنگی منطقه‌ای، مسیرهای مشترک گردشگری، برپایی هفته فرهنگی ایران در شهرهای مسیر، ایجاد همکاری دانشگاهی، تولید مستند و محتوای مشترک، راه‌اندازی بازار صنایع دستی و اجرای برنامه‌های موسیقی و شعرخوانی. جالب اینکه این همکاری با رویکردهای موجود در سازمان یونسکو نیز سازگار است. طرح‌های یونسکو در حوزه میراثی دنیست، نمایشگاه‌های سیار، راه‌اندازی قطار یا تورهای فرهنگی منطقه‌ای، مسیرهای مشترک گردشگری، برپایی هفته فرهنگی ایران در شهرهای مسیر، ایجاد همکاری دانشگاهی، تولید مستند و محتوای مشترک، راه‌اندازی بازار صنایع دستی و اجرای برنامه‌های موسیقی و شعرخوانی. جالب اینکه این همکاری با رویکردهای موجود در سازمان یونسکو نیز سازگار است. طرح‌های یونسکو در حوزه میراثی دنیست، نمایشگاه‌های سیار، راه‌اندازی قطار یا تورهای فرهنگی منطقه‌ای، مسیرهای مشترک گردشگری، برپایی هفته فرهنگی ایران در شهرهای مسیر، ایجاد همکاری دانشگاهی، تولید مستند